

I. GAI MULTZOA

Gizon-emakumeen gizarteak

1. unitatea

Biztanleria

1. Biztanleriaren azterketa	12
1.1. Demografia	12
1.2. Informazio demografikoari buruzko iturriak	12
2. Biztanleriaren mugimendu naturala	14
2.1. Jaiotza tasa eta ugalkortasuna	14
2.2. Hilkortasuna	15
2.3. Berezko hazkundea edo begetatiboa	16
3. Migrazio mugimenduak	17
3.1. Migrazioak bultzatzen dituzten arrazoiak	17
3.2. Migrazio motak	17
3.3. Gaur egungo migrazioak	18
4. Munduko biztanleriaren hazkundea	19
4.1. Biztanleriaren bilakaera	19
4.2. Desberdintasunak, biztanleriaren hazkunderan	20
4.3. Gobernuen parte-hartzea arazo demografikoan	20
5. Erregimen demografikoak	21
5.1. Antzinako erregimen demografikoa	21
5.2. Erregimen demografiko modernoa	21
5.3. Trantsizio demografikoko erregimena	22
6. Biztanleriaren egitura	22
6.1. Adinaren arabera	22
6.2. Generoaren arabera	22
6.3. Jarduera ekonomikoaren arabera	23
6.4. Biztanleriaren zahartzea	24
7. Biztanleriaren banaketa, espazioaren arabera	25
7.1. Paisaia gizatiartua	25
7.2. Biztanleriaren banaketa	25
7.3. Kontzentrazio demografikoak	26
7.4. Landako biztanleria eta hiriko biztanleria	27
8. Europako, Espainiako eta Euskal Herriko biztanleriak	29
8.1. Europako biztanleria	29
8.2. Espainiako biztanleria	30
8.3. Euskal Herriko biztanleria	31

2. unitatea

Gizarteen jarduera ekonomikoa

1. Jarduera ekonomikoaren bilakaera eta aldi nagusiak	38
1.1. Jarduera ekonomikoaren bilakaera	38
1.2. Jarduera ekonomikoaren aldi nagusiak	38
1.3. Ekoizpenaren eta kontsumoaren arauak	39

2. Sistema ekonomiko nagusiak	40
2.1. Merkatu ekonomiaren sistema	40
2.2. Ekonomia planifikatuaren sistema	41
2.3. Ekonomia mistoaren sistema	41
3. Agente ekonomikoak	42
3.1. Agente ekonomiko pribatuak	42
3.2. Agente ekonomiko publikoak	42
4. Ekoizpen faktoreak	43
4.1. Lurra	43
4.2. Lana	43
4.3. Kapitala	44
4.4. Teknologia	44
5. Informazioaren gizartea eta informazioaren ekonomia	45
5.1. Informazioaren gizartea	45
5.2. Informazioaren ekonomia: globalizazioa	45
6. Baliabide naturalak	46
6.1. Lurzoruko baliabideak	46
6.2. Lurpeko baliabideak	47
6.3. Itsasoko baliabideak	47
7. Jarduera ekonomikoen sailkapena	48
7.1. Lehen sektorea	48
7.2. Bigarren sektorea	50
7.3. Hirugarren sektorea	51
8. Gaur egungo ekonomiaren garapena	52
8.1. Eskualde garatuak	52
8.2. Garatze bidean dauden eskualdeak	52
8.3. Nazioarteko ekonomia erakundeak	52
8.4. Europako ekonomia	53
8.5. Espainiako ekonomia	54
8.6. Euskal Autonomia Erkidegoko eta Nafarroako ekonomia	56

3. unitatea

Gizarteen antolamendua

1. Gizakiak gizartean	64
1.1. Gizakia, izaki soziala	64
1.2. Gizarteen sorrera	65
1.3. Gizarte motak	66
2. Gizarteen egitura	68
2.1. Gizartea mailatan banatzea	68
2.2. Gizarteen mugikortasuna	70
3. Gizarteen dinamika	71
3.1. Gizarte gatazkak	71
3.2. Gizarte aldaketa	71
3.3. Aldaketa iraultzaileak	72
3.4. Aldaketak, gaur egungo munduan	72

4. Gizarteen kultura antolamendua	73
4.1. Kultura	73
4.2. Giza taldeen kultura aniztasuna	73
4.3. Kulturaren osagai nagusiak	74
4.4. Kultura askotariko gizarteak eta gutxiengoak	76
5. Europako, Espainiako eta Euskal Herriko gizartea	77
5.1. Europako gizartea	77
5.2. Espainiako gizartea	78
5.3. Euskal Herriko gizartea	79

4. unitatea

Gizarteen antolamendu politikoa

1. Estatuak: erakunde politikoa eta geografikoa	86
1.1. Estatu eta nazioak: kontzeptu politikoa	86
1.2. Muga geografikoa	87

2. Erregimen politikoak	88
2.1. Hainbat gobernu mota	88
2.2. Sistema politikoak	90
3. Estatu barneko eta Estatuaz haragoko erakundeak	91
3.1. Estatu barneko erakundeak	91
3.2. Estatuaz haragoko erakundeak	92
3.3. Nazio Batuen Erakundea	93
4. Munduko mapa politikoa	94
4.1. Aniztasun politikoa	94
4.2. Aldaketarako prozesu historikoak	94
5. Banaketa politikoa, kontinenteen arabera	95
5.1. Amerikako kontinentea	95
5.2. Asiako kontinentea	97
5.3. Afrikako kontinentea	99
5.4. Ozeania	100
5.5. Europako kontinentea	101
6. Europako erkidegoen mapa politikoa	102
6.1. Europar Batasuna	102
6.2. Espainiako mapa politikoa	104
6.3. Euskal Herriko mapa politikoa	105

II. GAI MULTZOA

Erdi Aroa

5. unitatea

Mediterraneoko batasunaren haustura

1. Erdi Aroko garaia	114
1.1. Erdi Aroa	114
1.2. Erdi Aroko zibilizazioak	114
1.3. Erdi Aroko kronologia	114
2. Herri germaniarrak	115
2.1. Inbasio germaniarrak	115
2.2. Herri germaniarren kokapena	116
2.3. Germaniar erresumen barne ezaugarriak	116
2.4. Herri eslaviarrak	117
3. Monarkia bisigodoa	118
3.1. Erresuma bisigodoa sendotzea	118
3.2. Hispaniar-erromatarren eta bisigodoen arteko harremana	119
3.3. Antolamendu politikoa	119
3.4. Ekonomia eta gizartea	120
3.5. Eliza eta kultura	120
3.6. Arte bisigodoa	120
4. Inperio karolingioa	121
4.1. Dinastia karolingioaren etorrera	121
4.2. Baskoniako lurraldea	121
4.3. Karlomagnoaren Inperioa	122
4.4. Inperio karolingioaren zatiketa	123
4.5. Pizkunde karolingioa	124
5. Bizantzioko Inperioa	125
5.1. Bizantzioko Inperioaren bilakaera politikoa	125
5.2. Bizantzioko Inperioaren ezaugarri nagusiak	126
5.3. Erlijioaren garrantzia	127
5.4. Kultura eta arte bizantziarrak	128
6. Zibilizazio islamiarra	129
6.1. Islamaren sorrera	129
6.2. Doktrina islamiarra	130
6.3. Islamaren hedapena	130
6.4. Inperio musulmanaren antolamendu politikoa.....	131
6.5. Gizartea eta ekonomia	132
6.6. Kultura mundu musulmanean	133
6.7. Arte musulmana	133

6. unitatea

Europa feudal

1. Europa feudalaren jatorriak	140
1.1. Herri erasotzaileak	140
1.2. Barne gatazkak	141
1.3. Nekazaritza inguruen indartzea	141
2. Gizarte feudalak	142
2.1. Pribilegiatuak	142
2.2. Pribilegiarik gabek	143

3. Gizartearen antolamendua	144
3.1. Noblezia	144
3.2. Kleroa	146
3.3. Nekazariak	148
4. Ekonomia feudalak	149
4.1. Ezaugarri orokorrak	149
4.2. Lurraren banaketa	150
5. Antolamendu politikoa eta erakunde garrantzitsuenak	151
5.1. Basailutza harremanak	151
5.2. Erakunde politikoak	152
6. Erdi Aroko sentimendu erlijiosoa	153
6.1. Erdi Aroko erlijiozkotasuna	153
6.2. Erromesaldiak	153
7. Arte erromanikoa eta Erdi Aroko kultura XI. eta XII. mendeetan.....	154
7.1. Arkitektura	154
7.2. Eskultura eta pintura erromanikoa	155
7.3. Erdi Aroko kultura	157

7. unitatea

Europa XII. mendetik XV.era

1. Europaren pizkunde ekonomikoa	164
1.1. Nekazaritzaren hedapena	164
1.2. Merkataritzaren garapena	165
1.3. Biztanleriaren gorakada	166
1.4. Hirietako bizimoduaren susperraldia	166
2. Gizarte aldaketak	167
2.1. Noblezia	167
2.2. Kleroa	167
2.3. Nekazariak	167
3. Hirietako jendea	168
3.1. Merkatariek	168
3.2. Artisauak	169
3.3. Baztertutako jendea.....	170
3.4. Hirietako eguneroko bizimodua	170
4. Antolamendu politikoa	171
4.1. Monarkia feudalak sendotzea	171
4.2. Boterearen antolamendua hirietan	171
5. Erdi Aroko erresuma nagusiak	172
5.1. Frantzia	172
5.2. Ingalaterra	173
5.3. Erromatar-Germaniar Inperio Santua	173
5.4. Italiako penintsula	173
5.5. Europako beste erresuma batzuk	173
6. Erdi Aroaren amaiera	174
6.1. Nekazaritza krisia eta krisi demografikoa	174
6.2. Altxamenduak eta Ehun Urteko Gerra	174
6.3. Izurri beltza	175
6.4. Europa modernorantz	176

7. Erlijioa	177
7.1. Arazo erlijiosoa	177
7.2. Eskeko ordenak eta ordena militarrik	178
7.3. Gurutzadak	179
8. Kultura aldaketak	181
8.1. Pentsamendu humanista	181
8.2. Eskolak hirietan	182
8.3. Unibertsitateak	182
8.4. Aurrerapen zientifikoak	183
8.5. Aurrerapen teknikoak	183
9. Arte gotikoa	184
9.1. Arkitektura gotikoa	184
9.2. Eskultura gotikoa	185
9.3. Pintura gotikoa	185

8. unitatea

Al-Andalus

1. Musulmanak nagusi Penintsulan.....	192
1.1. Bisigodoen monarkiaren ahultasuna	192
1.2. Musulmanen konkista	192
2. Al-Andalusko bilakaera politikoa	194
2.1. Emireri independentea	194
2.2. Kordobako Kaliferria	195
2.3. Taifa erresumak.....	196
2.4. Almorabideak eta almohadeak.....	197
2.5. Granadako Nazari Erresuma.....	197
3. Al-Andalusko ekonomia.....	198
3.1. Nekazaritza	198
3.2. Artisautzako eta merkataritzako jarduerak	199
4. Al-Andalusko gizartea	200
4.1. Gizarte taldeak	200
4.2. Hiriko gizartea.....	201
4.3. Tolerantzia soziala	202
5. Al-Andalusko kultura	203
5.1. Zientzia	203
5.2. Filosofia.....	204
5.3. Literatura	205
6. Al-Andalusko artea	206
6.1. Arkitektura	206
6.2. Arte figuratiboak	207

6.3. Apaintzeko arteak.....	207
6.4. Arte mozarabiarra.....	207

9. unitatea

Penintsulako kristau erresumak Erdi Aroan

1. Kristau erresumen osaera	214
1.1. Konkista eta birpopulatzea	214
1.2. Kantabria aldeko erresistentzia guneak.....	214
1.3. Pirinioetako erresistentzia guneak	215
2. Kristau erresumak Penintsulako lurretan hedatzea.....	216
2.1. Tajotik Ebrora bitarteko bailarak konkistatzea	216
2.2. Penintsulako hegoaldearen eta ekialdearen konkista	217
3. Kristau erresumen krisia eta beren lurak Atlantikoan eta Mediterraneokoan hedatzea	219
3.1. Gaztelako Koroa	219
3.2. Aragoiko Koroa	220
3.3. Nafarroako Erresuma.....	221
3.4. Portugalgo Erresuma	221
3.5. Granadako Erresuma.....	221
4. Kristau erresumen antolamendu politikoa.....	222
4.1. Mendebaldeko erresumak	222
4.2. Ekialdeko erresumak	224
4.3. Euskal lurraldeak	225
5. Kristau erresumetako ekonomia	226
5.1. Nekazaritza eta abeltzaintza	226
5.2. Manufakturak	228
5.3. Merkataritza.....	228
6. Gizarte antolamendua	230
6.1. Estamentuak	230
6.2. Gubxiengo erlijiosoa	231
6.3. Behe Erdi Aroko gizarte gatazkak	231
7. Erdi Aroko kultura ondarea	233
7.1. Kulturen arteko bizikidetasuna	233
7.2. Donejakue bidea	234
7.3. Erdi Aroko artea.....	234
7.4. Behe Erdi Aroko kultura.....	235

